

Vergaderjaar 2023–2024

36 435 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met Miljoenennota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 2

De vaststelling van de begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Wetsartikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze wet.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.H. Dijkgraaf

De Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,
M.L.J. Paul

B BEGROTINGSTOELICHTING

1. Inhoudelijke toelichting

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een inhoudelijk deel en een artikelsgewijs deel. Per beleidsartikel wordt een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht.

Omvang begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties	Technische mutaties
(stand ontwerpbegroting in € miljoen)	(ondergrens in € miljoen)	(ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

Deze suppletoire begroting bij Prinsjesdag bevat wijzigingen op de OCW begroting die in 2023 van start gaan. Hierdoor worden deze wijzigingen al bij Prinsjesdag aan de Tweede Kamer voorgelegd, in plaats van bij de Tweede Suppletoire Begroting. Enkele belangrijke mutaties die in deze suppletoire begroting zijn opgenomen betreffen:

- Een kasschuif van € 1 miljard op het budget van de reisvoorziening van de openbaarvervoersbedrijven;
- Afboeken van middelen op het budget voor huisvesting noodlocaties po en vo en voor- en vroegschoolse educatie voor Oekraïense vluchtelingen. Deze uitgaven vallen lager uit dan begroot.

–

Verder bevat deze suppletoire begroting kleinere kasschuiven, interne en interdepartementale overboekingen.

2. Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Beleidsartikel 1 Primair onderwijs

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	15.712.582	– 217.735	15.494.847
Uitgaven	16.379.810	– 297.508	16.082.302
Bekostiging	14.885.109	– 154.763	14.730.346
Bekostiging po-instellingen	13.917.805	– 136.463	13.781.342
Bekostiging Caribisch Nederland	30.443	0	30.443
Prestatiebox	0	0	0
Aanvullende bekostiging	203.619	– 18.300	185.319
Aanpak lerarentekort G5	31.605	0	31.605
Aanvullende bekostiging NP Onderwijs	701.637	0	701.637
Subsidies (regelingen)	433.490	344	433.834
Onderwijsvoorziening jonggehandicapten	27.878	0	27.878
Nederlands onderwijs buitenland	13.740	– 810	12.930

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Humanistisch vormend en godsdienstonder- wijs	17.473	0	17.473
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0	0	0
Extra hulp voor de klas	0	0	0
School en omgeving	88.141	- 10.401	77.740
Basisvaardigheden	156.294	0	156.294
Nationaal Groeifonds	- 1	1	0
NGF Open Leermateriaal	443	0	443
NGF Digitaal Onderwijs	3.450	0	3.450
Schoolmaaltijden	61.000	- 173	60.827
Overige subsidies	65.072	11.727	76.799
Opdrachten	53.994	- 2.505	51.489
Opdrachten	48.402	- 2.505	45.897
Zelftesten	5.592	0	5.592
Bijdrage aan agentschappen	43.526	1.514	45.040
Dienst Uitvoering Onderwijs	43.526	1.514	45.040
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	14.013	0	14.013
Stichting Vervangingsfonds en Participatie- fonds	11.217	0	11.217
UWV	2.796	0	2.796
Bijdrage aan medeoverheden	949.484	- 142.098	807.386
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	564.777	6.590	571.367
Caribisch Nederland	24.930	- 116	24.814
Scholenprogramma Groningen	3.089	0	3.089
Nationaal Programma Onderwijs	54.773	0	54.773
Ventilatie in scholen	129.015	0	129.015
SPUK vve Oekraïne	13.700	- 4.025	9.675
SPUK huisvesting noodlocaties PO	159.000	- 144.347	14.653
Overig	200	- 200	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstuk- ken	194	0	194
Brede scholen	194	0	194
Ontvangsten	9.208	0	9.208

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 217,7 miljoen verlaagd. Het verplichtingenbudget wordt minder verlaagd dan het uitgavenbudget, dit komt voornamelijk door het programma School en Omgeving. Aangezien er in 2023 voor de jaren 2023 en 2024 verplichtingen worden aangegaan met deze subsidieregeling diende de verplichtingenstand voor 2023 omhoog bijgesteld te worden.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 297,5 miljoen verlaagd.

Bekostiging

Het budget wordt in 2023 per saldo verlaagd met € 154,8 miljoen. De verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- een kasschuif van € 114,8 miljoen in 2023 om de doorrekening van de Referentieraming (RR) voor het primair onderwijs te corrigeren. De reeks die bij Voorjaarsnota 2023 is verwerkt blijkt niet het juiste ritme te bevatten en vanaf 2027 is er sprake van een te laag budget (structureel circa € 70,0 miljoen per jaar vanaf 2028). Met deze kasschuif worden

- de middelen tot en met 2026 in de juiste jaren gezet. Het budget vanaf 2027 en verder wordt gecorrigeerd bij Voorjaar 2024;
- een overboeking van € 20,8 miljoen naar artikel 14 (cultuur en media) t.b.v. infrastructuur en basisvaardigheden (lezen)/ de bibliotheek op school;
 - een overboeking van € 12,3 miljoen naar BZK voor het programma het Jonge kind t.b.v. deelname aan de Specifieke uitkering (SPUK) Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV);
 - Daarnaast wordt € 12,0 miljoen van de middelen die vrijkomen vanwege de korting op de bekostiging van samenwerkingsverbanden verplaatst naar overige subsidies.

Subsidies

Het budget voor het instrument subsidies wordt in 2023 per saldo verhoogd met € 0,3 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verlaging van het School en Omgeving budget met € 10,4 miljoen. Hiervan is € 9,4 miljoen overgeboekt naar BZK voor de uitvoering van School en omgeving via de SPUK NPLV. Daarnaast is er sprake van een kasschuif van € 0,9 miljoen om te zorgen voor een juiste verdeling van de middelen over de begrotingsjaren. Hiernaast wordt het budget voor overige subsidies verhoogd met € 12,3 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de middelen die vrijkomen vanwege de korting op de bekostiging voor de samenwerkingsverbanden. Hiervan wordt € 12,0 miljoen ingezet t.b.v. de subsidieregeling residentieel onderwijs.

Bijdrage aan medeoverheden

Het budget wordt in 2023 per saldo verlaagd met € 142,1 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door twee meevallers:

- € 144,3 miljoen op het budget voor huisvesting noodlocaties po voor Oekraïense vluchtelingen;
- € 4,0 miljoen op het budget van de SPUK voor voor- en vroegschoolse educatie voor Oekraïense vluchtelingen.

Voor deze meevallers geldt dat de uitgaven lager uitvallen dan begroot doordat er minder aanvragen zijn gedaan door gemeenten dan er budget beschikbaar is. Deze budgetten vallen buiten het uitgavenkader en vloeien rechtstreeks terug naar de schatkist.

Beleidsartikel 3 Voortgezet onderwijs

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	11.990.322	– 124.686	11.865.636
Uitgaven	11.907.042	– 169.428	11.737.614
Bekostiging	10.880.097	– 11.821	10.868.276
Bekostiging vo-instellingen	10.109.380	– 11.821	10.097.559
Resultaatafhankelijke bekostiging vsv aan vo-instellingen	8.557	0	8.557
Bekostiging Caribisch Nederland	24.128	0	24.128

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Aanvullende regeling strategisch perso- neelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	119.646	0	119.646
Aanvullende regelingen leerlingendaling	4.540	0	4.540
Aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs	613.846	0	613.846
Subsidies (regelingen)	647.423	- 6.952	640.471
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	36.786	0	36.786
Pilots lente- en zomerscholen vo	5.577	0	5.577
Nieuwe leerweg	10.241	0	10.241
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0	0	0
Extra hulp voor de klas	0	0	0
Regeling Heterogene brugklassen	21.250	0	21.250
Basisvaardigheden	176.214	0	176.214
Nationaal Groeifonds	0	0	0
Maatschappelijke diensttijd	174.860	11.289	186.149
School en Omgeving	56.374	- 6.665	49.709
NGF Ontwikkelkracht	12.690	- 1	12.689
Schoolmaaltijden	39.000	0	39.000
Overige subsidies	114.431	- 11.575	102.856
Opdrachten	47.175	- 1.538	45.637
Opdrachten	30.463	- 1.538	28.925
Zelftesten	2.643	0	2.643
MDT opdrachten	14.069	0	14.069
Bijdrage aan agentschappen	75.201	- 636	74.565
Dienst Uitvoering Onderwijs	75.201	- 636	74.565
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	62.779	1.151	63.930
College voor Toetsen en Examens	16.169	783	16.952
SLOA: onderwijs ondersteunende instellin- gen	46.610	368	46.978
Bijdrage aan medeoverheden	194.019	- 149.632	44.387
Nationaal Programma Onderwijs	35.019	0	35.019
SPUK huisvesting noodlocaties VO	159.000	- 149.632	9.368
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	348	0	348
GRAZ (ECML) en PISA	348	0	348
Ontvangsten	7.391	0	7.391

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 124,7 miljoen verlaagd.

Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt voornamelijk veroorzaakt door een aanpassing van de verplichtingenstand voor de subsidieregeling School en Omgeving. Aangezien er in 2023 voor de jaren 2023 en 2024 verplichtingen worden aangegaan met deze subsidieregeling dient de verplichtingenstand voor 2023 omhoog te worden bijgesteld.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 169,4 miljoen verlaagd.

Bekostiging

Het financieel instrument bekostiging wordt in 2023 verlaagd met € 11,8 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verschuiving van € 10,1 miljoen van artikel 3 (voortgezet onderwijs) naar artikel 1 (primair onderwijs) om het beschikbare budget per sector voor de verlenging van de arbeidsmarkttoelage voor personeel op scholen met een uitdagende populatie in lijn te brengen met het budget dat per sector beschikbaar was voor de arbeidsmarkttoelage uit het Nationaal Programma Onderwijs.

Subsidies

Het financieel instrument subsidies wordt in 2023 verlaagd met € 7,0 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verlaging van het School en Omgeving budget met € 6,7 miljoen. Hiervan is € 6,0 miljoen overgeboekt naar het Ministerie van BZK voor de uitvoering van School en Omgeving via de SPUK NPLV. Daarnaast is er sprake van een kasschuif van € 0,6 miljoen om te zorgen voor een juiste verdeling van de middelen over de begrotingsjaren.

Bijdrage aan medeoverheden

Het financieel instrument bijdrage aan medeoverheden wordt in 2023 verlaagd met € 149,6 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door een meevaller op de uitgaven voor de SPUK huisvesting noodlocaties voor leerlingen uit Oekraïne. Voor deze meevaller geldt dat de uitgaven lager uitvallen dan begroot doordat er minder aanvragen zijn gedaan door gemeenten dan er budget beschikbaar is. Dit budget valt buiten het uitgavenkader.

Beleidsartikel 4 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	5.427.761	10.017	5.437.778
Uitgaven	5.829.766	1.223	5.830.989
Bekostiging	5.183.515	9.830	5.193.345
Bekostiging mbo-instellingen	4.168.540	10.250	4.178.790
Bekostiging Caribisch Nederland	12.200	0	12.200
Bekostiging vavo	78.004	2.200	80.204
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	586.134	0	586.134
Kwaliteitsafspraken resultaatafhankelijk budget	217.623	0	217.623
Regionaal Investeringsfonds	24.685	- 2.620	22.065
Salarismix Randstadregio's	55.279	0	55.279
Regionaal Programma	30.550	0	30.550
Begeleidingsgesprekken jeugdwerkloosheid	10.500	0	10.500
Subsidies (regelingen)	366.070	- 4.900	361.170
Praktijkleren	265.864	0	265.864
Leven Lang Ontwikkelen	1.985	0	1.985
Actieplan Laaggeletterdheid/Tel mee met Taal	13.692	0	13.692
Loopbaanoriëntatie	34.623	0	34.623
Doorstroom beroepskolom	16.380	0	16.380
LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden (NGF)	3.318	- 250	3.068
Vakwedstrijden mbo	4.727	0	4.727

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Zelftesten	0	0	0
Maatschappelijke diensttijd	0	0	0
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	0	0	0
Extra hulp voor de klas	0	0	0
Overige subsidies	25.481	- 4.650	20.831
Opdrachten	20.996	- 1.679	19.317
Opdrachten	20.266	- 1.679	18.587
Zelftesten	730	0	730
Bijdrage aan agentschappen	24.032	- 247	23.785
Dienst Uitvoering Onderwijs	21.467	- 247	21.220
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	2.565	0	2.565
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	86.868	- 1.781	85.087
College voor Toetsen en Examens	729	- 729	0
Wet SLOA	70	- 70	0
SBB	82.889	- 532	82.357
NWO Comenius	3.180	- 450	2.730
NCP NLOF	0	0	0
Bijdrage aan medeoverheden	148.285	0	148.285
RMC's	43.623	0	43.623
Educatie	85.462	0	85.462
Regionaal Programma	19.200	0	19.200
Caribisch Nederland	0	0	0
Ontvangsten	4.700	0	4.700

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 10,0 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 1,2 miljoen verhoogd.

Ten behoeve van de bestuursoverdracht van ROC TOP aan ROC van Amsterdam-Flevoland wordt eenmalig € 21,3 miljoen (vanuit de OCW-begroting € 20,3 miljoen en vanuit de gemeente Amsterdam € 1,0 miljoen) bijgedragen. Vanuit het instrument bekostiging mbo-instellingen wordt € 10,0 miljoen uit de knelpuntenpot hiervoor ingezet. Voor de rest van de dekking (€ 10,3 miljoen) heeft er een herprioritering binnen artikel 4 op de OCW-begroting plaatsgevonden: (1) het budget voor het regionaal investeringsfonds is met € 2,6 miljoen verlaagd, (2) overige subsidies met € 5,0 miljoen, (3) opdrachten met € 1,5 miljoen en (4) de bijdrage aan ZBO's/RWT's met € 1,2 miljoen. Deze middelen zijn aan het instrument bekostiging mbo-instellingen toegevoegd.

Beleidsartikel 6 Hoger onderwijs

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	4.812.699	– 6.176	4.806.523
Uitgaven	4.634.644	– 7.455	4.627.189
Bekostiging	4.487.145	– 7.649	4.479.496
Bekostiging onderwijsdeel	3.933.159	– 7.649	3.925.510
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	151.380	0	151.380
Studievoorschot kwaliteitsafspraken	362.399	0	362.399
Studievoorschotvouchers	0	0	0
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	3.214	0	3.214
Fonds onderzoek en wetenschap	36.993	0	36.993
NGF Katalysator	0	0	0
NGF Digitale impuls	0	0	0
Subsidies (regelingen)	94.255	785	95.040
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	737	– 152	585
Zelftesten	0	0	0
Overige subsidies	4.906	937	5.843
NGF Katalysator	35.000	0	35.000
NGF Digitale impuls	53.612	0	53.612
Bijdrage aan agentschappen	16.764	– 591	16.173
Dienst Uitvoering Onderwijs	16.764	– 591	16.173
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	36.480	0	36.480
NWO: Praktijkgericht onderzoek	0	0	0
NWO: Promotiebeurs voor leraren	11.346	0	11.346
NWO: NRO-programma's Hoger Onderwijs	19.825	0	19.825
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	5.309	0	5.309
Ontvangsten	17	0	17

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 6,2 miljoen verlaagd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 7,5 miljoen verlaagd.

Beleidsartikel 7 Wetenschappelijk onderwijs

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	7.506.402	9.579	7.515.981
Uitgaven	7.091.384	9.579	7.100.963

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Bekostiging	7.059.325	9.958	7.069.283
Bekostiging onderwijsdeel	3.039.920	9.958	3.049.878
Bekostiging onderzoeksdeel	2.843.361	0	2.843.361
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	802.832	0	802.832
Studievoorschot kwaliteitsafspraken	220.982	0	220.982
Studievoorschotvouchers	0	0	0
Profilering en zwaartepuntvorming	0	0	0
Fonds onderzoek en wetenschap	152.230	0	152.230
Subsidies (regelingen)	23.745	- 412	23.333
Nuffic	10.601	154	10.755
Studiekeuze123	4.354	0	4.354
Vluchteling Studenten UAF	2.751	0	2.751
Studentenwelzijn (Ecio)	981	0	981
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	321	0	321
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	279	0	279
Open en online onderwijs	1.234	- 751	483
Zelftesten	0	0	0
Overige subsidies	3.224	185	3.409
Opdrachten	5.212	- 32	5.180
Opdrachten	4.292	- 32	4.260
Zelftesten	920	0	920
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	3.102	65	3.167
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	2.036	0	2.036
United Nations University (UNU)	1.066	65	1.131
Ontvangsten	16	515	531

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 9,6 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 9,6 miljoen verhoogd.

Beleidsartikel 8 Internationaal beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	22.871	131	23.002
Uitgaven	22.440	133	22.573
Subsidies (regelingen)	9.658	- 1.050	8.608
Stichting Ons Erfdeel	185	0	185
Stichting Nuffic	2.110	- 1.050	1.060
Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	4.339	0	4.339
Internationalisering onderwijs	1.136	0	1.136

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Duitsland Instituut Amsterdam	896	0	896
Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	668	0	668
Incidentele HGIS subsidies	157	0	157
Overige incidentele subsidies	167	0	167
Opdrachten	2.984	1.050	4.034
Opdrachten	2.984	1.050	4.034
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	9.318	133	9.451
Nederlandse Taalunie	7.712	133	7.845
Stichting Nuffic	0	0	0
Europa College Brugge	34	0	34
Unesco	57	0	57
OESO CERI	98	0	98
Fulbright Commission The Netherlands	410	0	410
EU-programma's en activiteiten	22	0	22
Overige bijdragen	985	0	985
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstuk- ken	480	0	480
Vlaams-Nederlands huis DeBuren (Hoofd- stuk 5 BuZa)	480	0	480
Ontvangsten	99	0	99

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 0,1 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 0,1 miljoen verhoogd.

Beleidsartikel 9 Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	212.656	- 537	212.119
Uitgaven	199.055	- 537	198.518
Bekostiging	36.069	1.611	37.680
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	36.069	1.611	37.680
Tekorten regio's	0	0	0
Subsidies (regelingen)	155.653	- 1.611	154.042
Lerarenbeurs	62.717	0	62.717
Zij-instroom	72.924	0	72.924
Wet Beroep leraar en Lerarenregister	0	0	0
Aanpak lerarentekort	16.949	- 2.700	14.249
Overige subsidies	3.063	1.089	4.152
Opdrachten	3.607	- 504	3.103
Opdrachten	3.607	- 504	3.103

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Bijdrage aan agentschappen	3.726	- 33	3.693
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.726	- 33	3.693
Ontvangsten	6.500	0	6.500

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 0,5 miljoen verlaagd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 0,5 miljoen verlaagd.

Beleidsartikel 11 Studiefinanciering

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	5.668.912	1.007.457	6.676.369
Uitgaven	5.675.798	1.000.571	6.676.369
Inkomensoverdracht	1.491.890	986.420	2.478.310
<i>Basisbeurs gift (R)</i>	395.266	5.476	400.742
Aanvullende beurs gift (R)	739.385	15.331	754.716
Reisvoorziening gift (R)	- 6.268	1.000.000	993.732
Maatregelen herinvoering basisbeurs (R)	34.387	- 34.387	0
<i>Tegemoetkoming (R)</i>	0	0	0
Studievoorschotvouchers (R)	1.065	0	1.065
Caribisch Nederland gift (R)	3.101	0	3.101
Overige uitgaven (R)	324.954	0	324.954
Leningen	3.992.559	2.883	3.995.442
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	- 110.332	506.524	396.192
Aanvullende beurs prestatiebeurs (NR)	162.861	35.359	198.220
Reisvoorziening (NR)	308.260	0	308.260
Maatregelen herinvoering basisbeurs (NR)	390.500	- 390.500	0
Rentedragende lening (NR)	2.917.686	- 148.500	2.769.186
<i>Collegegeldkrediet (NR)</i>	296.377	0	296.377
Leven lang leren krediet (NR)	25.917	0	25.917
Overige uitgaven (NR)	1.290	0	1.290
Bijdrage aan agentschappen	191.349	11.268	202.617
<i>Dienst Uitvoering Onderwijs</i>	191.349	11.268	202.617
Ontvangsten	1.400.270	0	1.400.270
Ontvangsten (R)	81.654	0	81.654
Ontvangen rente (R)	60.296	0	60.296
Overige ontvangsten (R)	20.867	0	20.867
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	491	0	491
Ontvangsten (NR)	1.318.616	0	1.318.616
Terugontvangen lening (NR)	1.318.616	0	1.318.616

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 1.007,5 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 1.000,6 miljoen verhoogd.

Het financieel instrument inkomensoverdracht wordt met € 986,4 miljoen verhoogd. Dit komt met name door een kasschuif van € 1.000,0 miljoen op het budget van de reisvoorziening van de openbaarvervoersbedrijven. Contractueel is vastgelegd dat het Ministerie van OCW de vergoeding voor de ov-studentenkaart uiterlijk medio januari van het betreffende jaar aan de vervoerbedrijven betaalt. Door de betaling aan de vervoerbedrijven (gedeeltelijk) al aan het eind van het voorafgaande jaar in plaats van aan het begin van het betreffende jaar te doen (in dit geval van 2024 naar 2023), kan zonder af te wijken van de afspraken met de vervoerbedrijven een bijdrage worden geleverd aan de optimalisering van de kasritmes van de Staat over de jaren heen. Dit jaar is het verzoek voor de kasschuif initieel door de vervoersbedrijven zelf ingediend.

Beleidsartikel 12 Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	77.864	71	77.935
Uitgaven	77.971	- 36	77.935
Inkomensoverdracht	75.013	0	75.013
Minderjarige deelnemers bol (R)	0	0	0
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.985	0	3.985
Deeltijd vo (R)	1.964	0	1.964
Volwassenenonderwijs (vavo) (R)	5.664	0	5.664
Meerderjarige scholieren vo (R)	59.758	0	59.758
Meerderjarige scholieren vso (R)	3.642	0	3.642
Leningen	14	0	14
STOEB/ALR (NR)	14	0	14
Bijdrage aan agentschappen	2.944	- 36	2.908
Dienst Uitvoering Onderwijs	2.944	- 36	2.908
Ontvangsten	2.180	0	2.180
Minderjarige deelnemers bol (R)	0	0	0
Tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo (R)	290	0	290
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	1.890	0	1.890

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 0,1 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 0,0 miljoen verlaagd.

Beleidsartikel 13 Lesgelden

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	16.046	402	16.448
Uitgaven	16.649	- 201	16.448
Bijdrage aan agentschappen	16.649	- 201	16.448
Dienst Uitvoering Onderwijs	16.649	- 201	16.448
Ontvangsten	251.725	0	251.725

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 0,4 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 0,2 miljoen verlaagd.

Beleidsartikel 14 Cultuur

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	709.161	119.929	829.090
Uitgaven	1.318.914	20.486	1.339.400
Bekostiging	1.063.538	- 16.052	1.047.486
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	244.236	1.934	246.170
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	278.538	0	278.538
Huisvesting erfgoed	0	0	0
Beheer en onderhoud collecties erfgoed	0	0	0
Museale instellingen met een wettelijke taak	249.509	0	249.509
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	57.652	- 18.614	39.038
Digitale openbare bibliotheek	18.599	0	18.599
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	13.903	0	13.903
Monumentenzorg	159.406	2.152	161.558
Archieven incl. Regionale Historische Centra	34.969	- 1.524	33.445
Flankerend beleid huisvesting	6.725	0	6.725
Cultuureducatie met Kwaliteit	1	0	1
Subsidies (regelingen)	129.074	17.935	147.009

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verbreden inzet cultuur	25.045	- 1.258	23.787
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	9.636	3.775	13.411
Programma leesbevordering	13.853	20.800	34.653
Creatieve Industrie	1.697	71	1.768
Monumentenzorg	0	0	0
Erfgoed en fysieke leefomgeving	0	0	0
Specifiek cultuurbeleid	73.996	- 4.078	69.918
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	4.847	- 1.375	3.472
Opdrachten	29.444	80	29.524
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.093	0	2.093
Monumentenzorg	0	0	0
Archeologie	0	0	0
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	15.298	100	15.398
Overige opdrachten	12.053	- 20	12.033
Bijdrage aan agentschappen	58.128	1.433	59.561
Nationaal Archief	58.128	1.433	59.561
Bijdragen aan medeoverheden	36.711	17.120	53.831
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.019	- 30	1.989
Ontvangsten	10.176	0	10.176

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 119,9 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 20,5 miljoen verhoogd.

Bekostiging

Het financieel instrument bekostiging wordt per saldo met € 16,1 miljoen verlaagd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de overboeking bibliotheken van € 18,6 miljoen naar het financieel instrument bijdragen aan medeoverheden voor een op de toekomst gerichte bibliotheekvoorziening.

Subsidies

Het financieel instrument subsidies (regelingen) wordt per saldo met € 17,9 miljoen verhoogd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door:

- een overboeking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van in totaal € 4,4 miljoen voor Oekraïense cultuur voor financiering van kennisopbouw en samenwerking in programma's o.a. voor collectiebehoud, herstel van erfgoed en ruimtelijke architectuur in Oekraïne en behoud van talent en professioneel niveau van Oekraïense (uitvoerende) kunstenaars via culturele instellingen, Rijksdienst Cultureel Erfgoed en de rijkscultuurfondsen.
- een verhoging van het Programma leesbevordering met € 20,8 miljoen, voor de verbetering van de infrastructuur bibliotheek op school, deze middelen zijn afkomstig uit artikel 1 primair onderwijs.

Bijdrage aan medeoverheden

Het financieel instrument bijdrage aan medeoverheden wordt per saldo met € 17,1 miljoen verhoogd. Dit wordt vooral veroorzaakt door de overboeking bibliotheken vanuit het financieel instrument bekostiging voor een op de toekomst gerichte bibliotheekvoorziening.

Beleidsartikel 15 Media

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 15 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amenderingen) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	1.323.539	6.152	1.329.691
Uitgaven	1.243.042	- 375	1.242.667
Bekostiging	1.203.735	- 435	1.203.300
Landelijke publieke omroep	957.048	0	957.048
Regionale omroep	178.095	873	178.968
Stichting Omroep Muziek	24.100	- 4.122	19.978
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	32.795	- 375	32.420
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	3.021	1	3.022
Coproductiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)	5.522	0	5.522
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.830	0	1.830
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	1.890	0	1.890
Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve	- 1.483	3.249	1.766
Overige bekostiging media	917	- 61	856
Subsidies (regelingen)	26.902	3.930	30.832
Subsidies (regelingen)	4.380	2.000	6.380
Steunfonds Lokale Informatievoorziening	0	0	0
Werk aan Uitvoering	0	0	0
Onderzoeksjournalistiek	9.938	0	9.938
Lokale journalistiek	12.584	1.930	14.514
Opdrachten	5.275	- 3.930	1.345
Opdrachten	5.275	- 3.930	1.345
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	7.051	60	7.111
Commissariaat voor de Media	7.051	60	7.111
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	79	0	79
European Audiovisual Observatory	79	0	79
Ontvangsten	174.515	0	174.515
Overige ontvangsten	174.515	0	174.515

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 6,2 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 0,4 miljoen verlaagd.

Bij voorjaarsnota 2023 zijn er middelen uit de post Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve overgeboekt naar de SOM ten behoeve van noodzakelijke groot onderhoud en verduurzaming aan het monumentale pand. Nu blijkt dat het zwaartepunt van de werkzaamheden in 2024 en

2025 zal zijn. Het overschot van € 4,1 miljoen in 2023 wordt dus teruggeboekt en in 2024 en 2025 wordt in totaal € 3,8 miljoen weer overgeboekt naar de SOM.

Subsidies

Het financieel instrument subsidies (regelingen) wordt in 2023 met € 3,9 miljoen verhoogd, terwijl het financieel instrument opdrachten met € 3,9 miljoen wordt verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door een overboeking van middelen bestemd voor de professionalisering van lokale omroepen zodat de middelen op het juiste instrument kunnen worden verantwoord.

Beleidsartikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	1.958.003	29.332	1.987.335
Uitgaven	1.693.392	- 5.668	1.687.724
Bekostiging	1.405.293	4.324	1.409.617
NWO	565.349	195	565.544
KNAW	106.089	63	106.152
KB	60.343	413	60.756
NWO Talentenontwikkeling	175.486	0	175.486
NWO TTW	8.463	0	8.463
NWO Grootschalige researchinfrastructuur	58.586	0	58.586
NWO Praktijkgericht Onderzoek	60380	0	60.380
Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek	37.363	2.078	39.441
Poolonderzoek	3.329	0	3.329
Caribisch Nederland	2.644	0	2.644
NWO NWA	142.566	575	143.141
NWO Fonds onderzoek en wetenschap	168.827	0	168.827
NWO Praktijk onderzoek en wetenschap	15.868	1.000	16.868
Subsidies (regelingen)	80.346	- 10.066	70.280
Stichting NLBIF	0	0	0
Naturalis Biodiversity Center	8.509	0	8.509
BPRC	11.989	0	11.989
NCWT/NEMO	4.186	0	4.186
STT	254	0	254
Stichting AAP	1.192	0	1.192
Nationale coördinatie	5.298	- 276	5.022
Subsidie Fonds onderzoek en wetenschap	3.268	0	3.268
Nationaal Groeifonds	35.860	0	35.860
Delta Climate Center	9.790	- 9.790	0
Opdrachten	9.511	73	9.584
Opdrachten	824	73	897
Opdrachten Fonds onderzoek en wetenschap	8.687	0	8.687
Bijdrage aan agentschappen	82.798	1	82.799
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	963	1	964
RVO Fonds onderzoek en wetenschap	81.835	0	81.835
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	115.444	0	115.444
EMBC	1.241	0	1.241
EMBL	6.539	0	6.539
ESA	35.338	0	35.338
CERN	61.410	0	61.410
ESO	10.804	0	10.804
NTU/INL	112	0	112
Ontvangsten	1.501	0	1.501

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 29,3 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 5,7 miljoen verlaagd. De voornaamste wijziging betreft een kasschuif voor de instellingssubsidie van het Delta Climae Center. Deze wordt hieronder toegelicht.

Delta Climate Center (DCC)

Ten behoeve van het DCC is een kasschuif van € 9,8 miljoen opgenomen waarmee de subsidiemiddelen volgend jaar beschikbaar worden. Het DCC is onderdeel van het pakket Wind in de Zeilen en heeft als missie het ontwikkelen en verbinden van kennis over de Zeeuwse delta ten behoeve van de maatschappelijke opgaven rond de transitie naar een duurzame, klimaatbestendige en welvarende delta. OWB heeft een reservering staan voor de instellingssubsidie die de stichting zal aanvragen. Op 16 februari 2023 heeft MOCW de kamer geïnformeerd over het akkoord van de stuurgroep op het plan voor het DCC. De oprichtende partijen, te weten HZ University of Applied Sciences, NIOZ Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Scalda, University College Roosevelt, Universiteit Utrecht en Wageningen University and Research zijn in onderling overleg over de realisatie van het DCC. Deze besprekingen lopen nog, waardoor de stichting nog niet opgericht kan worden. Het doorlopen van het stichtingenkader en het oprichten van de stichting vergen daarmee een langere doorlooptijd. Het toekennen van de instellingssubsidie is daarom verschoven naar volgend jaar.

Beleidsartikel 25 Emancipatie

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 15 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	15.957	141	16.098
Uitgaven	25.697	141	25.838
Bekostiging	13.200	63	13.263
Kennisinfrastructuur: Gender- en lhbt- gelijkheid	13.200	63	13.263
Subsidies (regelingen)	7.288	932	8.220
Gender- en lhbt- gelijkheid 2022–2027	7.288	932	8.220
Opdrachten	3.289	185	3.474
Bijdrage aan medeoverheden	1.920	– 1.039	881
Gemeentefonds gender- en lhbt- gelijkheid	1.920	– 1.039	881
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 0,1 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 0,1 miljoen verhoogd.

Niet-beleidsartikel 91 Nog onverdeeld

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 91 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	0	0	0
Uitgaven	0	0	0
Loonbijstelling	0	0	0
<i>waarvan</i> programma	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0
<i>waarvan</i> programma	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0

Niet-beleidsartikel 95 Apparaat kerndepartement

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 95 (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	385.823	- 2.243	383.580
Uitgaven	385.823	- 2.243	383.580
Personele uitgaven	324.290	- 2.237	322.053
<i>waarvan</i> eigen personeel	311.530	- 2.194	309.336
<i>waarvan</i> externe inhuur	8.133	62	8.195
<i>waarvan</i> overige personele uitgaven	4.627	- 105	4.522
Materiële uitgaven	61.533	- 6	61.527
<i>waarvan</i> ICT	7.624	94	7.718
<i>waarvan</i> bijdrage aan SSO's	24.411	0	24.411
<i>waarvan</i> overige materiële uitgaven	29.498	- 100	29.398
Begrotingsreserve schatkistbankieren	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 2,2 miljoen verlaagd.

Uitgaven

De uitgaven worden per saldo met € 2,2 miljoen verlaagd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een kasschuif van de loonruimte van € 6,9 miljoen van 2023 naar 2024 zodat deze middelen beschikbaar blijven voor de arbeidsvoorwaarden. Daarnaast hebben er diverse interdepartementale overboekingen plaatsgevonden, waarvan het grootste deel van het Ministerie van BZK komt: € 3,3 miljoen voor het op orde brengen van de informatiehuishouding (naar aanleiding van de kabinetsreactie op de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag).